

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXVIII

№ 9 (1067)

11 БЕРЕЗНЯ

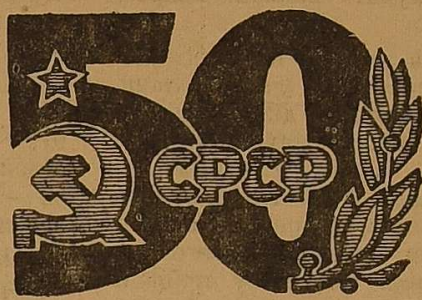
1972 р.

Ціна 2 коп.

СОЮЗ НЕПОРУШНИЙ

Тільки Комуністична партія, що виражає насущні інтереси робітничого класу, всіх трудящих, проводить ленінську національну політику, могла згуртувати всі нації і народності в єдине і інтернаціональне братерство і спрямувати їхні зусилля на створення нового суспільства.

З Постанови ЦК КПРС «Про підготовку до 50-річчя утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік».

В братських
університетах

3 береги Каспію

Понад тиждень у Львові перебувала група студентів з Бакінського університету ім. С. М. Кірова. Студенти з сонячного Азербайджану дали концерт, в якому взяли участь танцювальний ансамбль «Севіндж» (в перекладі з азербайджанської мови — радість) та естрадний ансамбль «Експеримент» під керівництвом композитора, заслуженого артиста Азербайджанської РСР Октяя Кязімова.

Припали до душі азербайджанські сучасні і народні пісні й танці. Слід відзначити високу майстерність виконавців. І дарма, що не розумієш слів, хорошу пісню сприймаєш душею.

На закінчення концерту в стінах давньоруського університету пролунав безсмертний Тарасовий «Заповіт» азербайджанською мовою.

«ЗА РАДЯНСЬКУ НАУКУ»

Конкурс молодих авторів

У студентському клубі університету зібралися люди, не байдужі до поезії, — цінителі однієї з самих важливих якостей людини — її внутрішньої душевної краси.

Відбувся конкурс молодих авторів Чуваського державного університету ім. І. М. Ульянова, присвячений 50-річчю утворення СРСР. Вечір відкрив керівник літоб'єднання «Сільзонат» Г. Хлебніков.

— Ми живемо і працюємо під крилами могутньої країни, фундаментом якої служить непорушний союз народів СРСР. І поезія повинна відкривати новизну цього світу, особливо світу, що будує, світу невідомого, — сказав він.

В залі лунали схвильовані слова про Батьківщину, про дружбу народів, героїзм радянських людей. Вірші і оповідання, новели і драматичні сценки студентів показали, про що думають вони, що відчувають.

«УЛЬЯНОВЕЦ»

СЕСІЯ У ДВОХ АСПЕКТАХ

Одриміли сесійні «баталії», у розпалі новий семестр. Знов життя університетське увійшло у суворий ритм навчання. Знов лекції, практичні заняття, колоквиуми на вустах у студентів. Здається, далеко позаду залишилися турботи і тривоги зимової сесії. Але так тільки здається. Майже всі добре пам'ятають події січня. І оцінюючи наслідки, дивляться вперед. Мине швидкий березень, стрімкий квітень — і не помітиш, як знов опинишся на порозі сесії, нової, літньої. Таке вже життя вузу.

Адже від того, які висновки зробиш з подій недалекого минулого, залежить майбутнє.

Так, сесія завжди постає у двох аспектах: по-перше, це аналіз наслідків її і, по-друге, — погляд на кілька місяців вперед, у наступну сесію, виходячи з цих наслідків.

На поширеному засіданні вченої ради університету, про яку ми вже повідомляли, теж, не особливо придивляючись, можна було побачити, що розмова про підсумки зимової сесії йшла у тих самих двох аспектах. Учасники засідання пильно аналізували підсумки заліків та іспитів, намагалися встановити, які накреслилися тенденції, відзначалися успіхи і недоліки, шукалися шляхи їх усунення. Тобто, аналізуючи минулу сесію, всі намагалися, начебто військові після чергової битви, виробити стратегію і тактику майбутніх звітів, щоб колектив гідно зустрів 50-річчя утворення СРСР.

Розмова вийшла діловою, відвертою і дуже корисною. З доповіддю «Про наслідки зимової сесії» виступив проректор по учбовій роботі доцент Д. І. Поліщук. Він детально зупинився на проблемах, які поставила перед колективом університету іспитова сесія. Доповідач зазначив, що в університеті, в самій системі навчання є чимало не використаних резервів, які можуть значно підвищити успішність.

Але що це за резерви, як їх використовувати? — про це варто говорити, спираючись на доповідь проректора і виступи вчених, звіт про які вміщуємо на 2-й та 3-й сторінках.

Лекції, статті, бесіди

Центральний Комітет партії в Постанові «Про підготовку до 50-річчя утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік» закликав трудящих ознаменувати славний ювілей новими досягненнями у виконанні рішень XXIV з'їзду КПРС в справі будівництва комунізму.

Великі завдання стоять і перед працівниками ідеологічного фронту. Значну роботу назустріч славному ювілею розгорнула кафедра історії СРСР. Лекцією професора М. Ю. Раковського «В. І. Ленін — організатор Союзу Радянських Соціалістичних Республік» відкрився цикл лекцій, присвячених 50-річчю утворення СРСР в лекторії обласної організації товариства «Знання». В лекторії, а також для партактиву і трудящих Біляївського, Березівського, Овідіопільського районів доцент П. Г. Чухрій прочитав лекцію «Вирішення національного питання — велике завойовання соціалізму». Для трудящих міста і області професор С. К. Мельник читає лекції «Про радянський патріотизм і пролетарський інтернаціоналізм», «За що ми любимо свою Батьківщину». Вже прочитані лекції для вчителів-істориків області, слухачів атомотоклубу, робітників-будівельників та ін. Славному ювілею доцент З. В. Першина присвятила лекцію «Ленінська національна політика і утворення СРСР», доцент Т. Е. Самборська — «Робітничий клас в авангарді будівництва комунізму», доцент П. А. Некрасов — «Трудовий героїзм комсомолу в будівництві комунізму» та інші.

На сторінках преси професор М. Ю. Раковський виступив зі статтею «Союз Радянських Соціалістичних Республік», а доцент П. Г. Чухрій — зі статтею під назвою «Велике завойовання соціалізму».

Для професорсько-викладацького складу і студентів лаборанти кабінету історії СРСР підбирають необхідну історичну і періодичну літературу.

Т. ТРУБНИКОВА,
Ст. лаборант кафедри
історії СРСР.

ПОЧИНАЄТЬСЯ СЬОГОДНІ

Як вже повідомлялось в нашій газеті, сьогодні починається традиційний щорічний конкурс художньої самодіяльності університету.

Заступник секретаря парткому, відповідальний за культурно-масову роботу М. П. Крисянський розповідає:

— Цього року особливо ретельно, старанно, з почуттям глибокої відповідальності готувались факультети. Адже цьогорічний конкурс присвячений знаменній даті нашої країни — 50-річчю утворення СРСР. Це відбивається на змісті, характері концертів. Вони мають відображати дружбу народів нашої країни, пролетарський інтернаціоналізм.

На відміну від минулого року, строки огляду художньої самодіяльності стислі — всього три дні.

Огляд інших форм культурно-освітньої роботи буде проводитись з середини березня і весь квітень. При підведенні загальних підсумків будуть враховуватись участь факультетів в заключному концерті університету, організація і проведення Дня факультету. Розпочата мехмотом, ця чудова традиція одержала визнання і зараз всі готуються цікаво і змістовно провести свій День.

Треба відзначити, що найбільш інтенсивно і цілеспрямовано готуються філологічний, біологічний, історичний факультети, факультет РГФ. На жаль, цього не можна сказати про трикратних призерів конкурсу — математиків. Найбільших успіхів, звичай-

но, досягнуть ті факультети, де організація і репетиції почалися з початку навчального року.

Хотілося б бачити в концертних програмах студентів-представників всіх союзних республік, які навчаються у нас, і щоб вони виконували твори національних авторів на рідній мові.

Наші друзі — іноземні студенти — теж виявили бажання взяти участь в концертах. Активно включилися в репетиції німецькі студенти. Чекаємо від них цікавих номерів.

Днями до нас мають прибути з дружнім візитом делегації угорських студентів і студентів братського Мінського університету. Вони дадуть концерти дружби в ВАЗІ нашого університету. В свою чергу найбільш талановиті колективи і солісти факультетів пойдуть з візитом-відповіддю до Мінська і Угорщини, де теж будуть виступати з концертними програмами.

Успіх факультетів в якійсь мірі залежить і від активності болільників в організації і проведенні огляду. Так вже повелось, що кожного року під час концертів жодного вільного місця або стільця не знайдеш в залі. Бажаємо всім факультетам наполегливо, самовіддано боротись за призові місця, проявити організованість, патріотизм, як вияв правильного ставлення до важливої ділянки ідеологічної роботи.

Перемога — за сильнішими!
Т. ВАСИЛЬЄВА.

XXVII ЗВІТНА

9 березня відкрилась XXVII звітна наукова сесія професорсько-викладацького складу університету по підсумках науково-дослідної роботи за 1971 р., присвячена 50-річчю утворення СРСР.

На пленарному засіданні з доповідями виступили доцент З. В. Першина «50-річчя утворення СРСР» та професор О. В. Богатський «Хімія психотропних препаратів».

Далі робота сесії проходить по секціях: суспільних наук, історичних наук, філологічних наук (підсекції: літератури та мови), романо-германської філології (підсекції: теорії мови, методи викладання іноземної мови, стилістики, теоретичної фонетики, наукової бібліотеки), психології, педагогіки, хімічних наук, фізичних наук (підсекції: теплофізики та молекулярної фізики, фізики напівпровідників та діелектриків, фізичної електроніки, фізики твердого тіла, теоретичної фізики, астрономії), географічних та геологічних наук (підсекції: геології, ґрунтознавства і географії ґрунтів, географії), біологічних наук, математичних наук (підсекції: теоретичної математики та прикладної математики).

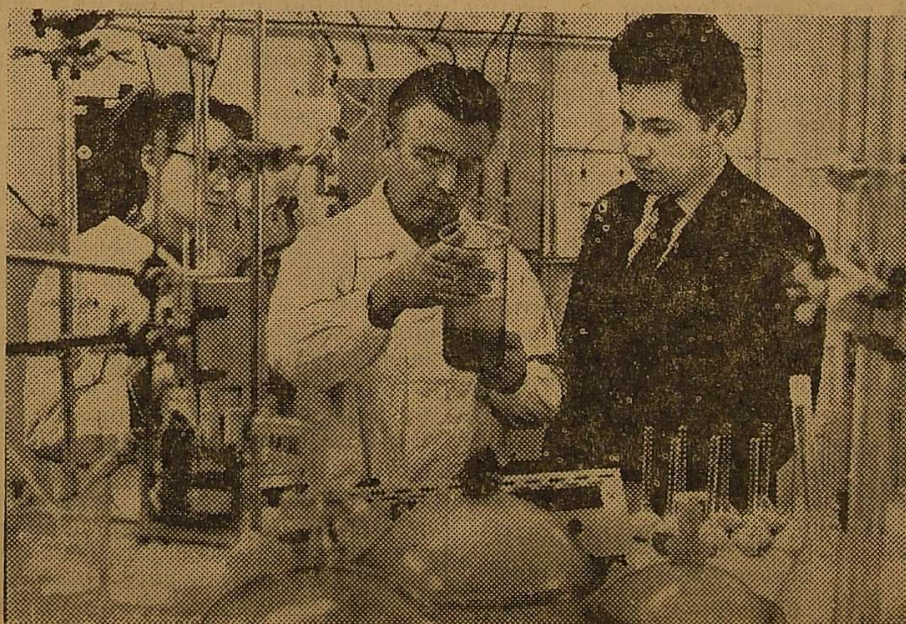

Фото В. ШИШИНА.

СЕСІЯ У ДВОХ АСПЕКТАХ

Отже, слово проректорові по учебній роботі Д. І. Поліщуку.

Резерви — в творчому підході

Доповідач відзначив, що завдання студентству, всім робітникам вузів чітко накреслені у виступі Генерального секретаря ЦК КПРС Л. І. Брежнєва на Всесоюзному зльоті студентів і у Постанові ЦК КПРС «Про заходи по дальшому поліпшенню матеріальних і житлово-побутових умов студентів вищих і учнів середніх спеціальних учбових закладів». Керівництво університету у своїй роботі виходить з цих найважливіших документів. Обговорювались та розроблялись заходи по виконанню головного завдання партії — поліпшення підготовки спеціалістів, виховання ідейно і науково озброєної молоді, яка могла б вирішувати величні накреслені партії.

Коллективом проведена чимала робота по удосконаленню методів викладання. Переглянуті учебні плани, введені паспорти спеціалізації, картки дипломних та курсових робіт. Це сприяло поліпшенню наукового процесу, дало свої наслідки. Все активніше входять у практику технічні засоби навчання і їх ККД будуть збільшуватись. І в цьому — один з резервів підвищення успішності. Яскравим прикладом того, як позитивно впливають на засвоєння матеріалу технічні засоби, служить впровадження нових методів і навчальних машин на мехматі. Студенти, використовуючи машини за програмами, складеними під керівництвом доцента К. А. Норкіна, за 54 години глибше і якісніше засвоїли матеріал курсу, на який раніш відводилось 108 годин. Зараз п'ятикурсники мехмату розробили програми для навчання школярів, що також позитивно впливає на засвоєння матеріалу.

Але наскільки б досконалим не був учебний процес, найбільше залежить від самих студентів. Навчити студента творчо засвоювати матеріал — тільки так можна добитись успіхів. Саме в цьому найголовніший резерв вузу. Питання про творче засвоєння матеріалу тісно пов'язане з іншим — адаптацією першокурсника. Адже з цього починаються як успіхи, так і неприємності в майбутньому.

Досвід зимової сесії показує, що там, де першокурснику приділяли належну увагу, наслідки непогані.

Першокурсники цього року склали зимову сесію краще, ніж їх попередники. Робота, проведена колективом, безумовно, вплинула на результати. Цікаво порівняти дані сесії цього навчального року з минулим. Вони на користь цього року. Відмінників стало більше — відповідно 7,6 процента і 10,1. А кількість

незадовільних оцінок знизилася з 13,3 процента до 10,4. Подібна картина на другому курсі. І все ж процент незадовільних оцінок ще великий.

Повертаючись до питання про резерви, слід повторити, що головне зараз — навчати вчитись. Серед тих, хто одержав незадовільні оцінки є недбайливі студенти, але чимало і таких, які не змогли охопити той великий обсяг інформації, що звалився на них. Якщо одразу ж не допомогли їм, вони стають «хвостиками», тобто не можуть витягнути «хвостів», а підтягуючи їх, в'язнуть у нових.

Іноді викладачі, порушуючи графік складання академзаборгованості, затягують приймання іспиту чи заліку, чим позбавляють студента можливості своєчасно увійти у нормальний ритм навчання. Такі випадки були на всіх факультетах. Студенти іноді складали «хвостик» до січня через те, що викладачі відмовлялися приймати у них.

От як виглядають загальні результати зимової сесії по факультетах: історичний — 96,5; філологічний: укр. відділення — 96,5; рос. відділення — 95,7; біологічний — 92,6; геолого-географічний: географічне відділення — 91,9; геологічне відділення — 90,9; РГФ: англійське відділення — 89,3; нім відділення — 96,9; франц. відділення — 88,7; іспанське відділення — 86,5; юридичний — 89,5; хімічний — 87,9; мехмат — 82,2; фізичний — 89,1.

По результатах сесії на вечірньому відділенні — попереду студенти біологічного факультету, а на заочному — геолого-географічного.

Кількість відмінників — 12,5 процента на денному відділенні. Це той самий «золотий фонд» університету, який слід поповнювати і збільшувати.

На «добре» і «відмінно» склали 29,9 процента всього складу студентів. Чимало ще трієчників. Проблема «трієчки» нарівні з проблемою адаптації і виробки творчого підходу до засвоєння матеріалу стає питанням номер один.

Говорячи про резерви, не можна не зупинитись на питаннях дисципліни. Мова йде не тільки про спізнєння на роботу працівників і студентів на лекції. В університеті ще бувають і зриви занять з вини викладачів. Часто-густо змінюють розклад. В ньому не завжди враховується необхідність чергування дисциплін. Іноді не враховуються можливості студентів. Збільшується кількість курсових робіт, заліків та іспитів, що викликає перевантаження студентів.

Зараз убова частина продовжує роботу по впорядкуванню п'ятирічних і шестирічних учбових планів.

Як на істотні недоліки слід вказати на зниження тону у роботі кафедр суспільних наук. Результати іспитів з цих дисциплін могли б бути кращими.

Слід потурбуватися і про те, щоб більш раціонально розподіляти навантаження серед викладачів.

Резерви у нас є. Їх слід використовувати і тоді головне завдання вузу — підвищення успішності на рівень 95—96 процентів — колектив зможе виконати.

Доповідач і виступаючі в дебатах відзначили необхідність більш серйозного ставлення до дипломних робіт студентів. Диплом — це не тільки завершальний етап, звіт випускника, це одноразово і велика

Школа наукових досліджень.

Тому про роботу з дипломантами так гаряче і схвильовано говорив доцент В. С. Алексєєв-Попов. Він відзначив: головним недоліком в цьому є пізній початок роботи над дипломом. Слід починати роботу над темою з четвертого курсу. У підготовчій роботі дипломантам серйозно допоможе спеціальний, так званий дипломантський семінар.

Доцент В. С. Алексєєв-Попов відзначив, що введення карток дипломантів — добре починання. Але він вважає, що в них є недоробки.

Виступ завідуючого кафедрою економічної географії доцента Д. І. Богуненка пролунав як продовження розмови про якість дипломних робіт і шляхи набуття студентом навичок дослідника.

В розподілі дипломних робіт, сказав він, ми на кафедрі практикуємо таку систему: вже з третього курсу студенти залучаються до наукової роботи. Як правило, 95 процентів студентських курсових робіт переростають в дипломні. Звідси завдання кафедри — обирати найбільш перспективні теми для курсових.

Д. І. Богуненко говорить, що студентам, які проходять практику, необхідно вести щоденники, які допомогатимуть їм у роботі, а бланків щоденників не вистачає.

Покращенню якості лекцій, що читають викладачі геолого-географічного факультету, сприяє запис окремих лекцій на магнітофонну плівку і подальше прослуховування та обговорення їх на засіданнях кафедри.

Вже не раз говорилось, що найбільша кількість незадовільних оцінок і «трієчок» дають іспити з «важких» дисциплін. На хіміяці це, як і на інших факультетах, перш за все математика. Так,

Знову математика

Зниження успішності, зазначила декан хіміяку Н. Л. Оленович, в зимову екзаменаційну сесію, не могло не стурбувати професорсько-викладацький склад хімічного факультету. Підсумки сесії обговорювались на факультетській вченій раді, після якої були переглянуті учебні плани денного і вечірнього відділень, заслуховувались звіти викладачів нехімічних дисциплін.

Керівництво факультету прийшло до висновку, що

ТЕМА РОБОТИ...

КАФЕДРА І СТУДЕНТ

НАЗРІЛІ ПРОБЛЕМИ

Море — колыска життя. Саме в цьому середовищі, у воді, розвивалась здавна й існує зараз колосальна кількість живих істот. Вивченням їх займається гідробіолог. Ця професія нелегка. Мета гідробіолога полягає у вивченні водних екологічних систем, в підкоренні морських багатств людям, у вмілому і раціональному використанні сировинних ресурсів моря тощо. Саме ці завдання й намагаються вирішити гідробіологи, океанологи, іхтіологи СРСР та багатьох інших країн і, звичайно, співробітники і студенти нашої кафедри, плануючи теми науково-дослідних робіт.

Завідуючий кафедрою гідробіології професор Ф. С. Замбринборщ передбачає, що ріки північно-західної частини Чорного моря приносять основну частину біогенного стоку. В зв'язку з цим, життя в цій частині більш багате, ніж в інших районах. Маса біогенів, очевидно, трансформуються в філофоровому полі в основні компоненти цих рослин. Зарегулювання рік значно зменшить приплив біогенів в північно-західній частині Чорного моря. Таким чином, в процесі промислового використання філофори, ми можемо значно спустошити її запаси, а звідки ж взяти її поповнення? Можливо зміниться і фаунестичний склад цієї частини моря? Ці питання насущні, бо планується велике гідробудівництво на ріках в цьому районі. Звідси виходять і екологічні зміни в морі. Цими питаннями займаються вчені кафедри і студенти. В їх розпорядженні науково-дослідне судно «Одеський університет». Група дослідників вже виходила на ньому в намічені точки, де робила ретельні вимірювання розрізів моря. Брала проби мікрофлори, іхтіопланктону, гідрохімії, бентосу, проводилось вивчення динаміки вод, температурний режим тощо. В нелегких умовах доводилось працювати студентам М. Джуртубаєву (5-й курс), С. Шулім, Т. Гончарову (6-й курс).

В морських експедиціях на вас чекає багато несподіванок. Іноді шторм заважає виходу в море. Для гідробіолога, коли кожен день року потрібний для безперервного «ланцюга» досліджень, це не дуже приємно. І не дивно, що у нас на кафедрі 90 процентів студентів-хлопців, а іноді й більше. В таку «болтанку» попадали і жінки — учасниці наших експедицій: Н. І. Сахаровська — старший науковий співробітник, Л. А. Калмазан — старший лаборант. Пройшли хрещення і студентки четвертого курсу О. Г. і В. Г. Зеньковські — це був їх перший рейс. Крім того, наші хлопці та дівчата беруть участь в більш суворих мандрівках. Вони проходять практику на суднах АзЧорНРО в Індійському, Атлантичному океанах, біля берегів Арктики. Студенти, які беруть участь в призируванні науково-дослідного матеріалу, після експедиції приступають до його обробки.

Багато студентів пишуть курсові і дипломні роботи з кафедральних тем. Частина студентів (С. Шулім, Л. Горбач, П. Попов) працюють по господарській тематичі з проблеми культурного розведення і вирощування мідії.

Найбільш важкі питання студенти вирішують разом зі своїми чуйними керівниками — професорами, доцентами, науковими співробітниками кафедри гідробіології. Саме цей єдиний монолітний колектив бореться за виконання основного завдання гідробіології: управління біопроцесами в водіймищах з метою вивчення і розвитку для людини корисних або шкідливих гідробіонтів і прогнозування для нього про їх наслідки.

Активна участь студентів в роботі кафедри приносить чималу користь в науковій розробці проблем.

В. СОКОЛОВСЬКИЙ,
студент четвертого курсу
біологічного факультету.

Останнім часом в центральній пресі порушуються питання про систему залучення студентів до наукової роботи.

Ефективність наукових досліджень у вузі не може бути достатньо високою, якщо до участі в ній не залучати студентів. А поки що в науковій роботі беруть участь далеко не всі студенти. І в самій системі є серйозні недоліки. Тому зрозуміло, чому питання участі студентів в науковій роботі надається такого великого значення.

Учбово-виробнична комісія нашого профкому поставила перед собою завдання вивчити на факультетах нашого вузу наукову роботу студентів та аспірантів, заслухати на профкомі результати цього вивчення і намагання знайти загальні положення, за допомогою яких можна було б покращити цю роботу.

Як вже говорилось, буде вивчено роботу всіх факультетів, сьогодні ж ми представимо результати роботи комісії, що висвітлюють стан наукової роботи на фізичному факультеті.

В якому ж стані науково-дослідна робота студентів і аспірантів фізичного факультету? Коротко і досить схематично її можна охарактеризувати таким чином. Керівництво студентами, які виявили бажання займатись науковою роботою, організовано індивідуально і це, зрозуміло, цілком правильно. До керівництва, крім викладачів, широко залучаються аспіранти і співробітники НДС. Курсові та дипломні роботи — цілком реальні наукові проекти. В 75 процентах всіх курсових робіт і 100 процентах дипломних робіт є результати самостійних досліджень. Цим результатам, звичайно, далеко не завжди притаманна новизна і вони не завжди вичерпно інтерпретовані, але цінно те, що вони одержані самими студентами.

Факультет завжди виставляє не менше 50 робіт на щорічні студентські наукові конференції. Студенти беруть активну участь в оглядах-конкурсах наукових

робіт на різних рівнях: від районного до Всесоюзного. Найбільшим досягненням минулого року було завоювання золотої медалі на Всесоюзному конкурсі студентом 5-го курсу Тимоховим (кер. доцент В. В. Сердюк), а в 1970 році студент 4-го курсу Безденежний зайняв друге місце на республіканському огляді-конкурсі (кер. проф. В. П. Цесевич). Важливим стимулом залучення студентів до науково-дослідної роботи є їх участь у виконанні господарських завдань. Зараз в цих роботах беруть участь понад 50 студентів-фізиків і астрономів. Студенти-активісти НСТ нагороджуються, а ті, хто виявляє особливий нахил до наукової роботи, одержує рекомендацію до аспірантури або залишається для роботи в НДС. І ця можливість є своєрідним стимулом в студентській році.

На факультеті особлива увага приділяється роботам аспірантів. Вони, крім виконання своїх аспірантських планів, беруть активну участь у виконанні господарської тематики, і експериментальні дані, що вони одержують, і їх теоретична обробка органічно входять у виконання дисертаційних робіт. При цьому слід особливо відзначити, що робота по господарству є для аспірантів прямою вигодою.

Деякі аспіранти дають досить відчутний «вихід», як, наприклад, аспірант Ротнер (кер. професор В. О. Пріснов). Його авторське право патентується в США, Японії, ФРН, Англії. Значним внеском в науку про напівпровідники є також робота аспіранта Свиридова. Як позитивну, слід відзначити роботу кафедри фізичної електроніки з аспірантами-заочниками. Звертають на себе увагу роботи Дьячкова — начальника одного з КБ і Пантелеєва — головного інженера одного з заводів м. Томська.

На фізичному факультеті є аспіранти-іноземці. З хорошого боку показав себе сірієць Катуг, який працює під керівництвом А. Ю. Глаубермана.

Повторюю, що все сказане відображає далеко не повно всю багатогранність наукової роботи студентів і аспірантів.

Слід відзначити і деякі недоліки на факультеті в цьому напрямку. Перш за все, недостатньо активно працюють наукові гуртки. Тільки один — на кафедрі теоретичної фізики — працює регулярно. Студенти молодших курсів недостатньо залучаються до наукової роботи.

Головне лихо — це недостатня забезпеченість необхідним устаткуванням і матеріалами. Це викликає труднощі, забирає значну частину часу на пошуки необхідних деталей і часто призводить до практично повного припинення робіт. Таке ненормальне становище особливо небезпечне для аспірантів.

Хочеться ще сказати декілька слів про участь студентів і аспірантів в громадському житті університету. Тут впадає в око дуже слабка участь в ньому аспірантів. Аспірант «правами і неправдами» намагається обійти все, що не торкається його прямих обов'язків. Адже це принципово незірно і знаходиться в серйозному протиріччі з вимогами життя. Наприклад, відомо, що аспіранти фізичного факультету, за окремим винятком, не виступають з лекціями з фізики і астрономії перед населенням. Таким чином, вони позбавляють можливість наш народ бути в курсі справ про видатні досягнення радянської фізики і астрономії.

Думається, що відзначені тут недоліки є скоріше загальними, а не приватними для всіх експериментальних факультетів нашого університету.

Ж. БРОУН,
член президії профкому,
голова учбово-виробничої комісії.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Редакція вважає, що питання, порушені в статті, мають викликати інтерес. Сподіваємось, що розмову буде продовжено.

викладачі повинні підвищити вимогливість до знань студентів шляхом опитування на консультаціях.
— Деканат і партійну організацію мехмату теж схвилювали результати зимової сесії. Питання:

„Чому на останньому місці?“

— Було головним на спеціальному засіданні партбюро факультету, на яке запросили завідувачів кафедрми і де аналізували наслідки сесії, — сказав у своєму виступі секретар парторганізації мехмату **К. А. Норкін**. — Як це не дивно, дуже погано склали сесію п'ятикурсники. Щоправда, відкриття нової спеціальності привело до того, що п'ятикурсникам довелося засвоювати багато нового матеріалу. Але на факультеті є всі можливості виправити становище. Допомогти мають в цьому навчаючі машини. І не тільки математикам.

В університеті створено чудовий клас навчаючих машин і машин контролю. Чимало вузів замовляють нам ці машини, а в університеті на заклик скоріше впроваджувати нові машини відкупилися тільки факультет РГФ та кафедра російської мови для іноземців.

Взагалі по університеті успішність стабілізувалась, але на деяких факультетах намічається тенденція поступового зниження її. Наприклад, у юристів. Тут чудовий професорсько-викладацький склад. А успішність падає. І тут постає питання про

Навантаження студента.

Саме на цю проблему звернув увагу присутніх у своєму виступі секретар парткому університету **Л. Х. Калуст'ян**.

Необхідно, щоб проблема перевантаження студентів і правильність складання учбових планів була в центрі уваги методичної комісії університету. Її робота в цьому напрямку принесла б багато користі.

З року в рік викладацький склад кафедр університету, особливо на природничих факультетах, поповнюється молодими вченими. Їм треба надавати велику допомогу, передавати накопичений досвід викладацької роботи. Всім викладачам, і, особливо, молодим, велику допомогу мають надати методологічні семінари. Кожен викладач зобов'язаний підвищити свій ідейно-теоретичний рівень.

А поки що багато викладачів недостатньо сумлінно підходять до підготовки лекцій, до уваги лекторів часто-посто не береться партійність, ідейна спрямованість лекцій. Завдання професорсько-викладацького складу університету — готувати ідейно загартованих спеціалістів — це вимога обов'язкова і для викладачів-комуністів і для безпартійних.

Сьогодні стало актуальним питання про виховання у студентів нашого університету почуття громадського обов'язку. В цьому році 32 випускники не поїхали по призначенню. Це говорить про те, що на деяких факультетах погано поставлена виховна робота зі студен-

тами, є прорахунки в діяльності агітаторів груп, комсомольських і партійних організацій.

Про виховання у студентів

Почуття громадського обов'язку

говорив у своєму виступі і ректор університету **О. В. Богатський**.

Він відзначив, що рівень успішності все ще недостатній. Зараз перед колективом стоять дві головні проблеми, вирішення яких значно поліпшать не тільки успішність, але й політико-виховну роботу.

По-перше, це — дисципліна в широкому розумінні. Ще не всі працівники достатньо сумлінно виконують свій обов'язок. Ми говоримо про 36 годин, які має бути в стінах університету викладач. Дехто каже, що це дуже багато. Ні, це не багато. Замало. Якщо з цих 36 годин відняти тижневе навантаження, то залишається зовсім мало на виховну роботу. А ще чимало питань потребують нашої уваги.

Погане становище склалося в ідальнях, буфетах, гуртожитках. От де мають докласти своїх сил громадські організації. А у них поки що не помітно бойовничого відношення до недоліків.

Друга проблема — виховання студентів; прищеплення їм почуття громадського обов'язку перед країною. Розмови у гуртожитках, на зустрічах з випускниками дають підстави для турбот, свідчать, що є чималі прорахунки у виховній роботі. Назріла загальна проблема боротьби з міщанством, проявами аполітичності у деяких невідомих молодих людей. І тут не може бути компромісів, позбавлених, бо це боротьба за чистоту максимістсько-ленінської ідеології.

Ключ до успіху у виховній роботі, — підвищення вимогливості, зміцнення дисципліни.

Ректор відзначив, що наш колектив, як і весь радянський народ намагається ознаменувати велику дату — 50-річчя утворення СРСР — новими успіхами у навчанні і труді. Гідно зустріти знаменну дату — обов'язок всіх, і колектив, безсумнівно, справиться з цим завданням.

Як завжди, сесія постала в двох аспектах. І головне — оцінка підсумків її, буде непоганим стартом для нових пошуків якнайкращого вирішення самих актуальних проблем.

Перед колективом університету стоять важливі завдання, накреслені XXIV з'їздом КПРС та XXIV з'їздом КПУ України. Аналізуючи підсумки зимової сесії, учасники засідання визначили шляхи усунення недоліків, накреслили заходи, які дозволять завдання другого року дев'ятої п'ятирічки гідно виконати і зустріти знаменну дату у житті радянського народу новими успіхами.

ВЕТЕРАН ПРАЦІ

Про тих, хто поруч

Вже близько чверті віку Володимир Данилович Ярмолів працює в експериментальних майстернях університету, власне працює чи не з того часу, як вони були в нас організовані.

В яку б годину робочого часу ви не зайшли в деревообробну майстерню, неодмінно за верстатом побачите його, завжди підтягнутого, дбайливого, усміненого...

Знаючи багато років Володимира Ярмолівича, ніяк не можу собі уявити, щоб якісь життєві бурі змогли вивести його з рівноваги — він повсякчас спокійний, вдумливий, мовчазний. Але вже як скаже, то переконливо і твердо. Слів на вітер він не звик кидати...

В. Д. Ярмолів належить до своєрідної династії столярів, скільки він не пам'ятає свій родовід, то з діда прадіда всі були столяри, передавали з покоління в покоління секрети свого ремесла. І дід, і батько, а тепер і старший син — всі столяри. Для них столярна справа це не лише справа заробітку, а сама потреба людської діяльності, творчості.

Привітність до самого процесу роботи В. Д. Ярмолівича. Хай це буде виготовлення пристрою до приладу, катодний ящик, шафа чи самий звичайний стіл чи табуретка, з якою віддачею, ми б сказали з натхненням, з любов'ю до діяння працює майстер, з добрим відчуттям того, що робиться це для людей...

Цим нагадує мені В. Д. Ярмолівич мого доброго знайомого майстра — фасадчика Тимофія Платонова. Бувало, залюбуєшся, як він легко закидав вапняним розчином стіни, стелю, наче пір'їнки, летіли кілограми з його кельми, а потім як ритмічно, чи не в такт якоїсь мелодії діяв він терткою. Здавалось, що зняряддя праці в його руках танцювали. І з якою пильністю, відповідальністю він

все робив. Не було випадку, щоб потрібно було щось переробити чи доробити. Було люди говорили: де працює Тіма, там перевіряти не треба. Пластиці праці прославленого штукатура міг би позаздрити навіть актор...

Науку столярної справи В. Ярмолівич сприйняв від свого батька. Не позичати було літній людині любові до праці, дбайливості та батьківської суворості до свого учня. Будь-що прагнув синові прищепити повагу до своєї професії, відповідальність за зроблене, любов до праці взагалі.

Почуття відповідальності зростало у юнака в час його військової служби в лавах Радянської Армії. Служити довелося в одній із кордонзастав Білорусії.

За кілька років роботи столяром (після повернення з армії), досягнувши найвищого розряду, він працює в майстернях Оперного театру. В дім прийшов достаток, з'явилась родина.

Коли фашистські полчища напали на нашу Вітчизну, В. Ярмолівич разом зі своїми земляками пішов в ряди її відважних захисників. І на передовій, і в ворожому тилу В. Д. Ярмолівич залишався вірним військській присязі. Високим солдатським орденом — орденом Слави був нагороджений В. Ярмолівич, нагороджений і рядом медалей.

Після демобілізації В. Ярмолівич вертає в своє рідне місто. Тоді ж у 1947 році він стає до роботи в шойно організовані експериментальні майстерні університету. Приходили й уходили столяри, а він, ветеран праці, залишався на трудовій вахті, яку по-діловому, чесно несе вже близько двадцяти п'яти років. Вже стало традицією, якщо майстернею одержано якийсь особливо відповідальне замовлення, виконання його неодмінно доручається В. Д. Ярмолівичу. Буде виконано і вчасно, і якісно.

В процесі роботи досвідчений майстер передає свій досвід молоді, що прийшла в майстерню, тим, хто по-справжньому прагне опанувати столярним мистецтвом.

Заслужено фото майстра не сходять з дошки Пошани майстерень. Як відзначив парторг майстерень І. Ф. Бухонін, він працює тут вже шість років і ці всі роки В. Д. Ярмолівич відзначався на Дошці Пошани. Майстер деревообробного цеху М. І. Ізаківич, який був при цьому, додав, що сам він працює вже близько двадцяти п'яти років в майстерні і не пам'ятає такого випадку, щоб в якийсь рік фото В. Д. Ярмолівича не було на Дошці Пошани.

Ідуть роки... Незабаром ветеран праці матиме повне право піти на заслужений відпочинок. Але про це він навіть думати не хоче. Аби здоров'я... Випилює життя рідного міста, рідний колектив майстерні з його неодмінним почуттям літк товариша, любима праця дасть наснагу заслуженому майстрові. Він впевнено і з гордістю дивиться у свій завтрашний день, у день, коли його труд переростає у красу.

П. ТИРАСПОЛЬСЬКИЙ.

ДОБРИЙ СТАРТ

Добрий старт взяв науковий гурток по вивченню історії КПРС на фізичному факультеті (керівник — доцент Я. М. Штернштейн). 12 лютого були заслухані доповіді студентів Є. Назарова про ленінський стиль роботи і М. Карола про боротьбу Комуністичної партії Чехословаччини за соціалізм. В обговоренні доповідей взяли участь студенти М. Бардашова, І. Братков та інші.

Особливо цікаво пройшло засідання гуртка 24 лютого в червоному кутку гуртожитку № 1. На ньому з великою увагою були заслухані доповіді студентки К. В. Майстер на тему: «Карл Лібк-

нехт — борець проти війни за створення Комуністичної партії Німеччини» і Н. Чухрай про талановитого публіциста і самовідданого борця за комунізм В. В. Воровського.

10 березня на черговому засіданні наукового гуртка будуть обговорені доповіді студента І курсу фізичного факультету І. Костіна «Ворожа народом світу теорія і практика міжнародного сіонізму» і студента вечірнього відділення В. Рудевича «Сіонізм перед судом народів».

В. КОЗАЧЕНКО,
староста гуртка.

ПЕРШІ ПРОБИ ПЕРА

ЗАМІТКИ ДОПИТЛИВОГО

Михайло Стельмах як письменник народжений і вирощений Жовтнем, радянським соціалістичним ладом. Його біографія типова для тисяч селянських дітей. Сільська школа. Світ чарівної природи і сяйво людської душі комуністично-комуністів. Незабутні сторінки творів Шевченка і Коцюбинського. Перші колгоспи і праця в рільничій бригаді. Путь до педтехнікуму і педагогічний інститут.

Торжество нового життя, соціалістичні перетворення на селі, розквіт культури дали натхнення допитливому і талановитому юнакові. Він береться за перо і пробує свої сили в журналістиці та красномовному письменстві. Михайло Стельмах стає активним сількором, дописує до місцевих та республіканських газет і журналів. Через короткі інформації, замітки та кореспонденції він приходять до нарису, вірша, оповідання.

Ранні твори митця на сьогодні ще не зацікавили в достатній мірі критиків та літературознавців. Нам же випало щастя знайти публікації не тільки 1929, але й 1928 року, не тільки в журналі «Молодий більшовик», але й в щомісячному додатку до Вінницької газети «Червоний край» та в журналі «Шлях до здоров'я», «Селянка України».

Перша друкована кореспонденція Михайла Стельмаха відноситься до 26 лютого 1928 року, коли юнак навчався в школі колгоспної молоді. Тоді щомісячний додаток (№№ 1-2) до Вінницької газети «Червоний край» друкує, надісланий із села Майдан-Курилівський, етюд «Спогади Микити». То невелика замітка із сільського побуту та життя молоді тодішнього села.

В серпні того ж року, у 16 номері журналу «Молодий більшовик» друкується, надіслана М. Стельмахом з села Дяківці на Вінничині, кореспонденція «Розповідь про пропаганду журналу та наслідки

його розповідження серед сільської молоді. Юнак зізнається, що журнал припав до душі, що він постійно його читає. І коли наголосити, що в 1928 році на сторінках «Молодого більшовика» друкувались твори Горького, зокрема його «Челкаш», вірші Безіменського, оповідання та уривки з «Залізного потоку» Серафимовича, твори А. Шияна, то легко встановити літературні інтереси Михайла Стельмаха.

Багато цікавого дізнаємось з архівних матеріалів про 1929 рік в житті молодого Стельмаха. В цьому році сількор виступає в декількох газетах та журналах, пише не тільки кореспонденції, але й нариси, й оповідання.

Журнал «Молодий більшовик» друкує декілька інформацій Михайла Стельмаха. В номері за 31 січня 1929 р. читаємо замітку «Болітки нового побуту». Юнак рішуче виступив проти непристойних, грубих і шкідливих забав сільської молоді у довгі зимові вечори. Він викриває всестрахиття гри у «заклад», коли за чарку горілки, щоб виграти її, треба з'їсти півфунта гіркої перцю, чи пучок соломи, чи розжувати склянку.

Михайло Стельмах писав: «Треба цю «цікаву» гру замінити новими іграми, книжками, газетами, потрібно її замінити новою гарною розвагою».

В наступному номері журналу (15 лютого) друкується кореспонденція «Нам не потрібно такого мистецтва». Сількор рішуче виступив проти вистав, які просякнуті націоналістичним духом і не дають нічого корисного для глядачів. Він розвінчує артистів роз'їзних груп, на яких бридко дивитись, які халтурять і розкладають молоді ціннічними анекдотами та куплетами.

Цікаву кореспонденцію Михайла Стельмаха друкує журнал у березневому номері. Це проба сил

в жанрі нарису. — «Як Борис Бузотвор культуроботу провадив». Надіслана вона також з Дяківців. Тут помічаємо неспівмірні ще мазки художнього відтворення дійсності, щедre використання фольклору, метафоричність мови.

У травні місяці того ж 1929 року з'являються три кореспонденції молодого журналіста. У дев'ятому номері друкується замітка «Ще багато в нас непотрібного» та «На перший день великоддя». В першій замітці висловлені зауваження про діяльність бібліотеки Вінницького педагогічного технікуму, де в той час вчився М. Стельмах на підготовчих курсах. У другій замітці розповідається про ініціативу комсомольського осередку виорати в дні паски городи бідняків та вдів.

31 травня в десятому номері журналу «Молодий більшовик» друкується кореспонденція «Дяківська бібліотека». В ній говориться про популярність серед сільської молоді творів П. Панча, П. Тичини, В. Сосюри, Остапа Вишні, про попит на книги М. Коцюбинського та І. Франка.

В 13—14 номерах журналу (липень) друкується нарис Михайла Стельмаха «Приємність». В ньому гостро висміюється базика та обцяльники. Тут знову знаходимо сатирично гострі рядки, в яких молодий автор вдало викриває недоліки нашого побуту.

В наступному, 15 номері журналу (серпень 1929 р.) Михайло Стельмах бере участь в обговоренні листа до редакції комсомольця Христюка, що був надрукований в журналі «Молодий більшовик». Молодий автор рішуче виступив проти одноосібницької та обивательської психології Христюка, показав порочність його поглядів та закликів не йти в колектив, а господарювати на своєму клаті землі. Подаючи цей виступ, редакція іменувала Михайла Стельмаха, як одного з найкращих співробітників журналу.

Закінчення на 4-й стор.

ГОТУЄМОСЬ!

Багато любителів драматургії нашого університету добре знає творчість аматорів студентського драматичного театру факультету романо-германської філології. Колектив працює над творами французьких авторів А. Франса, М. Паньоли, Ж. Іонеско, Ж. Куртиліна. Зараз хлопці й дівчата готуються до огляду-конкурсу художньої самодіяльності університету, присвяченого 50-річчю утворення СРСР, працюють натхненно, з захопленням.

На фото: І. Банев і Е. Левандовська у виставі М. Паньоли «Топаз»; сцена з п'єси М. Булгакова «Божевільний Журден».

ФІНІШУЄ ВОЛЕЙБОЛ

На рідкість цікавою і драматичною була цьогорічна першість університету з волейболу. Несподіванки почалися ще в групових турнірах. Так, в першій чоловічій групі згаджену гру показала команда філологічного факультету. Філологи спромоглися завдати поразки навіть команді мехмату (другому призеру минулорічної першості) і вийшли у фінал з так званим преміальним очком. Учасниками фіналу стали також команди історичного, геолого-географічного та механіко-математичного факультетів. Мабуть, ніхто не сумнівався, віддаючи в зустрічі мехмат-геофак перемогу останнім. Але вийшло навпаки. Згуртований колектив математиків завдав поразки фавориту

2:1. В напруженій, цікавій грі філологи перемогли істориків 2:1.

Все вирішувалося в другий день фіналу. Тут вже сенсацій не було. Колектив геолого-географічного факультету впевнено перегравав філологів в обох партіях, історики поступилися в напруженій боротьбі математикам — 1:2. Таким чином, склалося становище: три команди (філологічного, мехмату та геолого-географічного факультетів) набрали однакову кількість очок. Все вирішувало співвідношення в партіях. Кращим воно виявилось у команди геолого-географічного факультету, яка й завоювала звання чемпіона університету. Друге місце за математиками, третє — у філологів. Кращим грав-

цем турніру визнано Олександра Заболотного (філологічний факультет).

У жінок поза всякою конкуренцією була сильна команда механіко-математичного факультету, яка пройшла весь турнір рівно, без жодної поразки. А от долю 2—4 місць знову вирішувало співвідношення партій. В результаті підрахунків другими стали дівчата історичного факультету, а третю сходинку п'єдесталу пошани зайняла команда фізичного факультету.

К. ВІКТОРОВ.

ПОЛОЖЕННЯ

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ

Естафета проводиться в ознаменування 50-річчя утворення СРСР з метою популяризації легкої атлетики, вияву сильніших команд факультетів.

II. ЧАС І МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ

Естафета проводиться 9 квітня 1972 року. Старт об 11.00 на вулиці Пастера (біля головного корпусу).

III. КЕРІВНИЦТВО ЗМАГАНЬ

Керівництво естафетою здійснюється кафедрою фізвиховання і спортивним клубом. Безпосереднє проведення естафети очолює судейська колегія, затверджена міським комітетом з фізичної культури і спорту.

IV. УЧАСНИКИ

До змагань допускається не більше двох команд від факультетів. Склад команди — 10 осіб (6 чоловіків, 4 жінки). В естафеті можуть виступати студенти денного і вечірнього відділів, а також співробітники університету. Місяця команд визначаються за кращим часом, показаним командами в естафеті.

V. ЗАЯВКИ

Заявки на участь представляються 6.IV.72 року о 17.00 на кафедру фізвиховання (вул. Ласточкина, 28).

Заявки повинні бути засвідчені: деканом факультету, головою спортради, лікарем.

VI. НАГОРОДЖЕННЯ

Команда, що займе перше місце

ПРО ЛЕГКОАТЛЕТИЧНУ ЕСТАФЕТУ НА ПРИЗ ГАЗЕТИ «ЗА НАУКОВІ КАДРИ», ПРИСВЯЧЕНУ 50-РІЧЧЮ УТВОРЕННЯ СОЮЗУ РАДЯНСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК.

це, нагороджуватиметься першим кубком, установленим редакцією газети «За наукові кадри». Команди, що займуть II і III місця, нагороджуватимуться дипломами відповідних ступенів. Учасники команд-переможців нагороджуватимуться грамотами.

Редакція газети «ЗА НАУКОВІ КАДРИ», Кафедра фізвиховання, Спортивний клуб СДСТ «БУРЕВІСНИК».

РЕПЛІКА

Одержуючи обід...

Уявіть собі людину, яка все розуміє буквально. Вона приходить у їдальню № 98, що у гуртожитку № 1. Там її зустрічає об'ява: «Просьба получая обед снять пальто. Лица нарушающим порядком столовой обед выдаваться не будет».

От і уявіть, як буде поводити себе ця людина. Приймаючи однією рукою борщ, вона другою стягує пальто. Пальто падає (спробуйте однією рукою впоратись!), людина схляється, щоб його підняти і проливає борщ. На пальто, зрозуміло.

Можливі й інші варіанти, але кожний незручний, бо одноразово одержувати обід і знімати пальто, як пропонують робітники їдальні, виходячи з тексту об'яви, неможливо.

Освічені філологи посміхнуться, не побачивши ком там, де вони потрібні. От, знов забули їх поставити, скажуть вони! Ан ні! Цього разу газета не вина. Бо ми повністю списали об'яву, не додавши жодного знаку, ні про що не забувши.

Треба заперечити і по суті! Хіба ж часто приходять у їдальню порушувати порядок? Відверто кажучи, студентів більше приваблює можливість тут поїсти. І їх мають зустрічати не тільки «іцікаві» (з усіх точок зору) об'яви, але й добрі страви. Хочеться сказати працівникам їдальні: більше турбуйтеся про меню, яке завжди одноманітне, турбуйтеся, щоб завжди був чай, смачнішими м'ясні блюда, щоб було дієтичне харчування, щоб завжди на місці були працівники на роздачі, щоб пампушки були свіжими, а не тижневої давності, щоб у рагу було не тільки сало, але й м'ясо, щоб своєчасно забирався зі столу брудний посуд, щоб завжди були серветки, щоб...

Ох, як багато тих «щоб!» Що ж до об'яви, то, намагаючись виховувати студентів, будь ласка, потурбуйтеся, щоб ці об'яви були елементарно грамотними, все ж таки вони вивішуються у їдальні університету! Отак-то!

СТУДЕНТ

Деканат, партійна і профспілкорова організації філфаку та кафедра української мови висловлюють глибоке співчуття доценту Ю. Ф. КАСИМУ і його сім'ї з приводу смерті його батька Федора Семеновича КАСИМА.

Редактор П. МАРКУШЕВСЬКИЙ.

Високосний рік

СЛОВО ПРО СЛОВО

Люди вже давно помітили, що в лютому місяці через три роки на четвертий додається ще один день. «На четвертое лето приходит день именуемъ высокостью», — твердиться в пам'ятках давньоруського письменства XII ст. І тоді лютий має вже не 28, а 29 днів, а рік — не 365, а 366 днів.

Давні греки рік у 366 днів стали називати бісекстос, римляни — бісекстус (від біс — «двічі», секстус — «шостий»), тобто «рік, що має два шостих дні». Природно, виникає питання: «Коли, в якому місяці було два шостих дні?» На

думку І. І. Срезневського, два дні березня, шостий і сьомий, вважалися тільки за шостий день. На думку багатьох сучасних етимологів, два шостих дні було в лютому. 24-й день лютого древні римляни називали шостим днем перед початком нового місяця — березня. Ось цей шостий день на четвертий рік і тривав два дні як 24-й день лютого.

Грецьке слово бісекстос, «двічі шостий», було спочатку запозичено в старослов'янську, а потім і в давньоруську мову. Однак у цих мовах воно набуло дещо іншого

звучання й іншої структури. Так, у старослов'янській мові воно мало форму високоствънъ, а в давньоруській — високоствънй. У сучасній російській мові це слово може звучати як високоствый (відбулося спрощення в групах приголосних) і як високоствий, а в українській — тільки як високоствий рік. Отже, первісне значення «високосний рік» — це «рік з двома шостими днями в лютому перед початком березня». Тепер, у наш час, високосний рік — це рік, що має 366 днів.

А. МОСКАЛЕНКО,

ПЕРШІ ПРОБИ ПЕРА

Чимало цікавих кореспонденцій та оповідань М. Стельмаха друкується в 1929 р. на сторінках журналу «Шлях до здоров'я».

У другому номері журналу (31 січня) в оповіданні Михайла Стельмаха «Юркові ліки» зустрічаємо змальований у сатиричному плані образ Юрка Довгоноса. Герой розповіді — забобонний комсомолець — страждає від своєї темноти.

Слідуючи далі за розвитком таланту молодого автора, знаходимо оповідання «У великодний четвер». Рукопис його зберігається в Центральному історичному архіві України (Харків). На ньому дата написання: «5 березня 1929 р.» Редакція журналу «Шлях до здоров'я» одержала рукопис 14 березня 1929 року і позначила вхідний номер «487». В лівому кутку першої сторінки знаходимо висновок працівника редакції В. Бондаренка: «Слід вмістити, як підверстку у число, присвячене знахарству».

Дійсно, оповідання М. Стельмаха «У великодний четвер» надруковано в 14 номері журналу (15 серпня). В ньому публікується низка матеріалів, в яких викриваються знахарі, шептухи, сільські костоправи і т. д.

Сюжет твору М. Стельмаха простий та дохідливий. Бідний селянин Гнат багато років складав копійку до копійки, щоб купити коней. Настав жаданий час. Стоять ворони на подвір'ї. Та нетрівка бідняцька радість. Виявляється, що одурив Гната генляр-циган. Коні хворі на коросту. Але й цьому лихові можна зарадити. Треба тільки звернутися до лікаря. Та не такий Гнат. Він звертається до послуг «великого» знахаря діда

Корнія. За добру плату дістав пораду — треба скупати коней у ставку у великодний четвер. Гнат виконує пораду. Та після холодного купання коні загинули.

У 16 номері журналу «Шлях до здоров'я» друкується невелике оповідання М. Стельмаха «Сам собі лікар». Це іронічна розповідь про 75-річну бабу Мар'яну, яка «ані разу ні до яких «доторів» не ходила». А чому? А тому, — говорить Мар'яна, — що мене ще маленькою матір навчила відшпигувати всякі хвороби і я весь час була і для себе, і для людей «дохторкою». Автор в'їдливо висміює оті лікування старої баби, яка радить для зубів примовку, де найбільше літер «Б». В оповіданні, сюжет якого взятий з життя, Михайло Стельмах глузує з одвічних «лікувань», які ніколи нікому не допомогли.

Значно більше матеріалів М. Стельмаха зустрічаємо на сторінках журналу «Шлях до здоров'я» в 1930 році. Тут уже десятки кореспонденцій: нариси «Як живуть комунари», «Нотатки екскурсанта», а також оповідання «Плаксивці» і «Аборт». В них бачимо заглиблення в людську психологію, прагнення знайти цікаві інтригуючі сюжетні ходи, захоплення пейзажними картинками і т. д. Не може, наприклад, не хвилювати опис ночі в селі.

«На вулиці ніч. Тиха і м'яка. З левади віє воєгісто і теплим весняним вітром. Внизу за горбами шумує біля прелбі річка, переливаючись через дерев'яну заграду в шлюзи, а десь зовсім недалеко валують собаки. В селі тихо. Спить село після важких польових робіт, щоб на ранок, прокинувшись, заметушившись, впринти в

трудове життя селянське».

На цьому фоні зображено трагічну долю дівчини Галі, яка довірилась бабі Горпині і передчасно та безглуздо загинула.

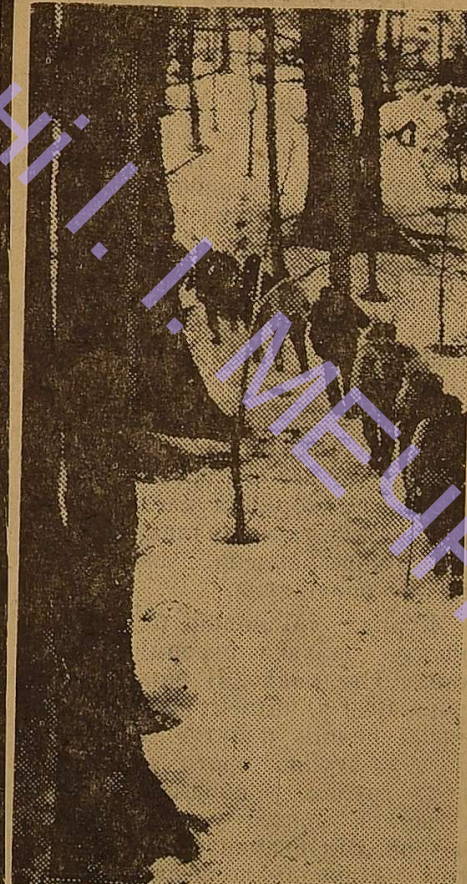
Надзвичайно стисле, економне та психологічно вмотивоване оповідання «Плаксивці». Воно має яскраво виражену новелістичну кінцівку.

В березні 1929 р. Михайло Стельмах починає дописувати до двотижневого журналу «Селянка України». В 6 номері цього журналу під рубрикою «Поштова скринька» знаходимо відповідь-пораду молодому кореспондентові: «Пишіть, як у вас провадиться робота в справі підготовки до поївної кампанії, чи беруть у ній участь жінки і які саме. Також цікавими для нас є дописи про роботу жінки в кооперації».

У вересні 1931 року читачі журналу «Молодий більшовик» (№ 17) розкрили ще одну, поетичну сторону таланту молодого кореспондента. Тут була опублікована поезія Михайла Стельмаха «Друзі». Це чиста, беспосередня і щира сповідь сільського юнака, що усвідомив значення колективізації, що зрозумів — шлях до нового життя лежить через впровадження механізації. Вірш пройнятий радісними, життєствердними мотивами, вірою в перемогу нового ладу.

Винайдені кореспонденції, нариси, оповідання та поезія М. Стельмаха свідчать про велике й наполегливе навчання і працю юнака. Його перші проби пера стали золотим засівом, що заврунвився красою і багатством його романів, повістей, п'єс.

Л. ДУЗЬ, студентка п'ятого курсу філологічного факультету.

Цікаво проходять зимові канікули в наших студентів. Вони їдуть в різні місця нашої неосіяної країни, де проводять свій відпочинок. Майже щороку бувають вони в Карпатах. Це місце особливо полюблює наших молоді. На фото: Маршрут — вершини Карпат.

Фото В. РАЛІКОВА.